

ע"פ 6030/15 - א ט נגד מדינת ישראל

בבית המשפט העליון בשבתו כבית משפט לערעורים פליליים
ע"פ 6030/15

לפני:

כבוד השופט י' עמית
כבוד השופט ג' קרא
כבוד השופטת י' וילנר

המערער:

א ט

נ ג ד

המשיבה:

מדינת ישראל

ערעור על הכרעת דינו (מיום 29.4.2018) וגזר דינו
(מיום 28.6.2018) של בית המשפט המחוזי תל אביב-
יפו בתיק פח 039745-08-13 שניתנו על ידי כבוד
השופטים ג' נויטל, מ' יפרח וג' רביד

תאריך הישיבה:

כ"ח בסיון התשע"ח (11.06.2018)

בשם המערער:

עו"ד ירוסלב מץ
עו"ד נורית הרצמן

בשם המשיבה:

פסק-דין

השופט י' עמית:

1. המערער, אזרח אריתראי, דקר ביום 30.7.2018 למוות את אשתו, אזרחית אריתראית אף היא (להלן: המנוחה).

אין מחלוקת על כך שהמערער נטל סכין בעלת להב של 18 ס"מ ודקר את המנוחה עשרות פעמים בצוואר, בעורף, בפנים ובגב.

המערער הורשע, לאחר שמיעת ראיות, בעבירה של רצח בכוונה תחילה לפי סעיף 300(א)(2) לחוק העונשין התשל"ז-1977 (להלן: חוק העונשין) ודינו נגזר למאסר עולם.

2. הערער שבפנינו נסב על כך שבית המשפט לא הרשיע את המערער בעבירה של הריגה חלף עבירת הרצח. לערער שני ראשים: האחד – כי המערער סבל ממצב של נתק, מצב דיסוציאטיבי, בעת ביצוע המעשה; השני – כי לא נתמלא התנאי של "היעדר קנטור", מאחר שהמעשה בוצע על ידי המערער לאחר שהמנוחה הטיחה בו, במהלך המריבה ביניהם, כי הוא לא אבי העובר שהיא נושאת בבטנה.

אקדים ואומר כי דין הערער להידחות על שני ראשיו, ומאחר שהדברים פשוטים, אקצר בדברים.

3. כפי שעולה מהתשתית הראייתית שהונחה בפני בית המשפט, המערער נהג בחשדנות ובקנאה אובססיבית כלפי המנוחה, וגם בעבר נקט כלפיה באלימות. מעשה הרצח בוצע לעיניה של בת דודתה של המנוחה, בשם למלם, שהעידה כי שעה שנכנסה לחדר למשמע צרחותיה של המנוחה, הניף המערער את הסכין לעברה בתנועה מאיימת.

המערער לא טען לסייג אי שפיות לפי סעיף 34 לחוק העונשין ולא טען לעונש מופחת לפי סעיף 300א לחוק העונשין. טענתו של המערער היא, כי מאחר שסבל בעת ביצוע המעשה ממצב דיסוציאטיבי, לא נתמלא בו הרכיב של החלטה להמית, ולכן יש להרשיעו בעבירה של הריגה. כתימוכין למסקנה זו, הסתמך המערער על מאמרו של שחר אלדר "המצאות במצב דיסוציאטיבי בעת ביצוע העבירה כהגנה במשפט הפלילי" הסנגור 36 3 (גליון מרץ 2000) (להלן: אלדר)). במאמר זה מציע המחבר מספר דרכים משפטיות, שבגדרן ניתן להכיר בנאשם שנמצא במצב דיסוציאטיבי בעת ביצוע המעשה. לגישה זו, המצב הנפשי הדיסוציאטיבי בו שרוי נאשם, לא מאפשר לו לגבש את היסוד הנפשי הנדרש לעבירת הרצח.

4. שאלה שאינה נקיה מספקות היא, אם מצב נפשי שאינו נכנס לקטיגוריה של אי שפיות או של ענישה מופחתת, יכול להפחית את היסוד הנפשי, כך שחלף עבירה של רצח יורשע הנאשם בעבירה של הריגה. כך נעשה בע"פ 5031/01 פלונת נ' מדינת ישראל, פ"ד נז(6) 625, 640 (2003) (להלן: עניין פלונת), שם נדון מקרה קשה של אשה שהשליכה את תינוקה מהחלון. בית המשפט המיר את ההרשעה ברצח בעבירה של הריגה לאחר שהגיע למסקנה כי נוכח מצבה הנפשי של פלונת לא נתגבשה אצלה החלטה להמית.

אלא שבאותו מקרה, להבדיל מהמקרה שבפנינו, הציגה פלונת עוד לפני האירוע סימני מצוקה שהעידו על היקלעות למצב פסיכוטי או קרוב לכך, כדי כך שהסובבים אותה דיווחו על התנהגות מוזרה מצידה והחרפה במצבה. אותה פלונת אף ביקשה כי יאשפזו אותה לפני ביצוע העבירה, ולאחר שהשליכה את תינוקה מהחלון, השליכה גם את כלבה ורצה כשהיא עירומה וסכין בידה לאורך הכביש. מקרה זה, של הפחתת היסוד הנפשי מ"כוונה תחילה" ליסוד הנפשי של עבירת ההריגה, הוא חריג ביותר, ואין להשוות כלל את נסיבות המקרה שם להתנהגותו של המערער במקרה שבפנינו, בסמוך, לפני ובעת ביצוע הרצח.

5. המערער לא הניח כל תשתית עובדתית לטענתו בדבר מצב דיסוציאטיבי שאליו נכנס בעת ביצוע הרצח. הטענה נדחתה על ידי בית משפט קמא, בין היתר, בהסתמך על עדותה של למלם, עדת הראיה הישירה לאירוע, עדות שנמצאה

מהימנה על בית המשפט. מנגד, נקבע כי עדותו של המערער וגרסאותיו השונות אינן מהימנות, ונקבע כי חוסר מהימנותו שומט את הבסיס לגרסה של נתק דיסוציאטיבי בעת ביצוע הרצח. בית המשפט דחה גם את חוות דעתו ועדותו של מומחה ההגנה לגבי מצבו הנפשי של המערער, ואף קבע "אדרבא, כמפורט לעיל, חלק מדברים של מומחה ההגנה אף מחזקים את גירסת התביעה בדבר העדר מצב דיסוציאטיבי/ניתוק אצל הנאשם בעת שרצח את המנוחה (פסקה 30.9.3 לפסק הדין, הדגשה במקור - י"ע).

כידוע, אין דרכה של ערכאת ערעור להתערב בממצאי עובדה ומהימנות, וכלל זה כוחו יפה גם לגבי קביעות מומחים (ראו, לדוגמה אחת מני רבים, ע"פ 8287/05 בחטרה נ' מדינת ישראל פסקה 30 (11.8.2011)).

מכל מקום, ועל כך עמדתי אך לאחרונה, "הפסיקה טרם הכירה במצב של 'מיקרו-פסיכזה' או של אפיזודה פסיכוטית של מספר דקות, וטענה מעין זו צריכה להיבחן במשנה זהירות" (ע"פ 3039/15 זועבי נ' מדינת ישראל פסקה 21 (7.6.2018)). גישת הפסיקה חשדנית גם כלפי טענות של נאשמים ל"בלק אאוט" בעת המעשה:

"כמו כן, איני מקבל את טענותיו של המערער לעניין ה'בלק אאוט' אשר אפף את תודעתו באותם רגעים קריטיים. אני מסכים עם עמדתו של בית המשפט המחוזי לפיה קשה לקבל טענה זו. המערער ידע היטב לתאר את פרטי האירועים אשר היו נוחים לגרסתו אך בחר 'להחשיך' את האירועים אשר גרמו קשר ישיר לתוצאה הקטלנית. אמנם יתכן כי במצבי לחץ אדם לא יזכור כל פרט לדיוקו, אך טבעי לצפות מאדם לזכור את פרטי האירוע באופן כללי. טענתו כי דווקא את הרגעים הקריטיים הוא אינו זוכר, אינה עולה בקנה אחד עם השכל הישר. על כן, אני סבור כי החשכה המוחלטת אינה מספקת הסבר מתקבל על הדעת אשר יכול להעלות ספק סביר בנוגע לחזקת הכוונה, ולפיכך, אני מוצא כי חזקת הכוונה מתקיימת במקרה שלפנינו" (ע"פ 4655/12 אדרי נ' מדינת ישראל פסקה 34 (29.9.2014)).

לסיכום, משלא הונחה תשתית עובדתית לטענת הדיסוציאציה בעת ביצוע הרצח, ממילא איננו נדרשים לבחון את התיאוריה שהציע אלדר במאמרו הנ"ל.

6. גם בטענת הקנטור לא מצאתי ממש.

בית המשפט קמא, לא קיבל את גרסת המערער כי המנוחה אמרה לו, עובר לדקירתה על ידו, שההיריון אינו ממנו (מה שבכל מקרה נתברר כטענה לא נכונה, מאחר שבבדיקת ה-DNA של העובר, נמצא כי הוא מתאים לזה של המערער).

זאת ועוד. גם לפי גרסתו של המערער עצמו, המנוחה אמרה לו בעבר, מספר פעמים קודם לבוקר בו נרצחה, שהעובר אינו שלו, כך שלא הייתה זו הפעם הראשונה שהדברים נאמרו למערער. די בכך כדי לשמוט את הבסיס לטענת הקנטור, ואיני נדרש לניתוח, הנכון כשלעצמו, של בית המשפט קמא, ולפיו בכל מקרה לא מתקיים במערער היסוד האובייקטיבי הנדרש על מנת להכיר בטענת הקנטור.

7. סוף דבר, שאנו דוחים את הערעור על כל חלקיו.

ניתן היום, כ"ח בסיון התשע"ח (11.6.2018).

ש ו פ ט ת

ש ו פ ט

ש ו פ ט
